



Fjällräv i ryggan



Ill. Inger Lise Belsvik

Aktivitet 19: Fjällräv och rödräv

TEMA: Rödräven konkurrerar ut fjällräven på högfjället. Rödräven kan ta över gamla fjällrävslyor och tränga ut fjällräven. Om fjällrävens tillgång på mat och de hot som fjällräven lever med på fjället.

TIDSÅTGÅNG: Aktiviteten tar cirka 40–60 minuter beroende på hur mycket reflektionstid som ges efter leken. Kan kombineras med annan fjällrävsaktivitet tex ”Fjällrävens byten” (aktivitet 22) eller som en del av undervisning i Idrott och hälsa.

PERIOD PÅ ÅRET: Aktiviteten kan genomföras utomhus året runt.

UTRUSTNING

» Eventuellt västar till fjällrävarna, men det är inte nödvändigt.

BAKGRUND

Fjällräven äter mer än bara lämlar. Den äter också fåglar, ägg, köttrester som den hittar, bär, avfall och allt möjligt som är ätbart. För att överleva äter fjällräven när den har tillgång till mat



och sparar överskottet till dagar när den inte hittar något att äta. Därför är det svårt att säga exakt hur mycket föda fjällräven behöver varje dag. Dessutom varierar behovet med årstiden, vädret och aktiviteten. De behöver också skydd av sin lya.

GENOMFÖRANDE

1. Läraren berättar att många fjällrävslyor tas över av rödräven på fjället. Vet alla vad en lya är? Varför behöver fjällräven en lya?
Läraren berättar om fjällrävens jakt på mat, vatten och behov av skydd och att vi ska prova på att vara fjällrävar i leken.
2. Halva klassen är fjällrävar och den andra halvan är fjället (livsmiljön). De ställer sig på var sida om en öppen yta (plan). Eleverna som är fjäll väljer mellan att vara mat, skydd och vatten. Fjällrävarna visar vad de vill ha genom att lägga händerna på magen om de vill ha mat, stoppa tummen i munnen om de vill ha vatten och lägga händerna som ett tak över huvudet om de vill ha skydd. Fjället gör samma tecken eftersom de har mat, vatten och skydd att erbjuda rävarna. Fjällrävarna står i ena änden av planen, fjället på andra sidan planen med ryggar mot varandra.
3. Fjällrävarna bestämmer sig för vad de behöver (mat etc.) och visar det med ett tecken. Fjället väljer mat, vatten eller skydd och visar också det med ett tecken (alla väljer olika). Ingen vet vad de på andra sidan planen valt. Efter signal vänder sig rävarna om och springer till den som gör tecknet för deras behov, fjället står alltså still. De som inte får sitt behov tillgodosett får stanna på fjällsidan medan de rävar som hittar rätt behov tar med sig den personen och utökar rävsstammen. Fjäll som inte blir tagen av någon fjällräv fortsätter vara fjäll tills de blir tagna av en räva nästa omgång. Diskutera hur de tre miljöfaktorerna kan reglera fjällrävsstammen.
4. När eleverna provat några gånger och förstår leken utökas leken med att en röd räva sätts in och får ta de fjällrävar som letar sina behov. Rödräven springer in från sidan och fångar fjällräv och fjällrävarna blir då rödrävar.
5. Diskutera hur rödräven slår ut fjällräven på fjället. Prova att leka leken med färre fjällrävar från början och fler rödrävar som tar dem. Gör om leken flera gånger och se skillnaden i hur fjällräven klarar sig när rödrävarna blir fler och fler.
6. **Viktigt:** När alla (som vill) har provat att vara fjällräv är det dags för reflektion. Vad tror du händer med fjällräven när rödräven tar över lyan? Hur tror du det påverkar fjällrävens möjligheter att få valpar eller fortplanta sig?



Fjällräv i ryggan

Kunskapsmål

Genom leken ska eleverna känna med sina sinnen och reflektera över hur det är att vara fjällräv när rödräven tar över lyorna på högfjället.

Centralt innehåll enligt svensk läroplan Lgr11, (femte upplagan 2018).

IDROTT OCH HÄLSA:

- » Grovmotoriska grundformer, till exempel springa, hoppa och klättra. Sammansatta motoriska former (åk 1–6).
- » Lekar och rörelse i natur- och utemiljöer (åk 1–6).

BIOLOGI:

- » Enkla näringskedjor som beskriver samband mellan organismer i ekosystem (åk 1–6).
- » Livets utveckling och organismers anpassningar till olika miljöer (åk 4–6).